

Kiến toàn lực lượng thú y ở cơ sở, phòng chống dịch tả lợn Châu Phi hiệu quả

17:17 15/08/2025

Ngày 15/8, Phó Thủ tướng Trần Hồng Hà đã làm việc với Bộ Nông nghiệp và Môi trường, các bộ ngành liên quan về tình hình dịch tả lợn Châu Phi; đánh giá nguyên nhân, hiệu quả công tác phòng chống trong thời gian qua và đề xuất giải pháp phù hợp, căn cơ để kiểm soát dịch bệnh, bảo đảm nguồn cung thịt lợn cho những tháng cuối năm 2025.

Phó Thủ tướng yêu cầu xử lý nghiêm hành vi cố tình phát tán dịch bệnh (bán, thả lợn bệnh...), coi đây là vi phạm pháp luật nghiêm trọng - Ảnh: VGP/Minh Khôi

Phó Thủ tướng nhấn mạnh tầm quan trọng của ngành chăn nuôi trong việc đảm bảo thực phẩm thiết yếu, ảnh hưởng trực tiếp đến đời sống người dân và kinh tế vĩ mô. Trước diễn biến phức tạp của dịch tả lợn Châu Phi, công tác phòng, kiểm soát và xử lý dịch bệnh cần được thực hiện thường xuyên, trách nhiệm và khoa

học.

Bộ Nông nghiệp và Môi trường tập trung báo cáo chi tiết về tình hình dịch bệnh hiện nay, diễn biến dự báo, nguy cơ và biện pháp triển khai. Hoạt động công tác thú y, năng lực xử lý bệnh và tổ chức quản lý nhà nước sau khi phân cấp giữa Trung ương và địa phương, bao gồm cả các đơn vị cung cấp dịch vụ thú y. Chất lượng, hiệu quả, các vấn đề phát sinh khi triển khai tiêm vaccine, nguyên nhân và giải pháp khắc phục.

Trên cơ sở các báo cáo, Bộ Nông nghiệp và Môi trường, các cơ quan tham mưu phải kiến nghị các giải pháp về pháp lý, cơ chế chính sách, cải thiện tổ chức bộ máy, kỹ thuật phòng chống, tiêm phòng vaccine...

"Quan trọng không phải là số lượng văn bản hay số đoàn kiểm tra, mà là đánh giá đúng tình hình, đưa ra giải pháp khả thi, khoa học, nhằm xử lý dứt điểm ổ dịch và kiểm soát dịch bệnh trên cả nước", Phó Thủ tướng nói.

Dịch tuy giảm nhưng vẫn phức tạp, tiềm ẩn nguy cơ bùng phát

Theo báo cáo của Bộ Nông nghiệp và Môi trường, hiện cả nước có 926 ổ dịch tại 34 tỉnh/thành phố chưa qua 21 ngày. Số lợn buộc phải tiêu huỷ được cập nhật lên Hệ thống thông tin dịch bệnh động vật (VAHIS) là hơn 330.000 con (chiếm khoảng 0,9% tổng đàn). Dịch bệnh chủ yếu xảy ra tại các hộ chăn nuôi nhỏ lẻ, chưa xuất hiện ở các doanh nghiệp chăn nuôi lợn. Diễn biến dịch bệnh gia tăng mạnh và tập trung trong tháng 7/2025, và có xu hướng giảm dần từ đầu tháng 8/2025.

Từ đầu năm 2025 đến nay, Cục Thú y đã thành lập hơn 50 đoàn công tác đi hướng dẫn, đôn đốc phòng, chống dịch bệnh động vật trên cạn, đặc biệt là dịch tả lợn Châu Phi.

Phó Thủ tướng Trần Hồng Hà làm việc với Bộ Nông nghiệp và Môi trường, các bộ ngành liên quan về tình hình dịch tả lợn Châu Phi - Ảnh: VGP/Minh Khôi

Đến nay, các doanh nghiệp đã sản xuất, cung ứng ra thị trường khoảng 7,8 triệu liều vaccine phòng bệnh dịch tả lợn Châu Phi. Tuy nhiên, tỷ lệ tiêm phòng còn thấp do người nuôi e ngại, chưa tin vào chất lượng vaccine nội địa, dù số lợn bị chết sau khi tiêm phòng chỉ chiếm 0,07%.

Thứ trưởng Bộ Nông nghiệp và Môi trường Phùng Đức Tiến đã nêu những khó khăn, bất cập chủ yếu trong phòng chống dịch tả lợn Châu Phi. Tỷ lệ hộ chăn nuôi nhỏ lẻ còn lớn (năm 2024 chiếm khoảng 47,5% tổng đàn). Chính quyền, người chăn nuôi nhận thức chưa đầy đủ, chưa đúng, tính chất nguy hiểm của dịch tả lợn Châu Phi, chưa tuân thủ đầy đủ các biện pháp phòng dịch. Quy định công bố dịch ở cấp tỉnh đang gặp vướng mắc do chưa điều chỉnh theo mô hình chính quyền địa phương 2 cấp. Hệ thống thú y ở địa phương rất thiếu và yếu. Giết mổ nhỏ lẻ vẫn chiếm tỷ lệ lớn. Việc tổ chức thu gom, tiêu huỷ lợn bệnh và xử lý chất thải tại các ổ dịch gặp rất nhiều khó khăn, không đủ lực lượng, thiếu kinh phí mua hoá chất, vôi bột, thuê phương tiện, hỗ trợ người tham gia xử lý lợn bệnh.

Các ý kiến tại cuộc họp cho rằng nhận định dịch bệnh tuy giảm từ cuối tháng 7/2025 nhưng vẫn phức tạp, đặc biệt đã xuất hiện chủng lai mới chưa có vaccine phù hợp, vaccine hiện có hiệu lực hạn chế. Vì vậy, ngành Nông nghiệp và Môi trường cần tăng cường giám sát, cập nhật số liệu đầy đủ, tham khảo kinh nghiệm quốc tế để nâng hiệu quả phòng chống dịch.

Việc phòng, chống phải bắt đầu từ khâu xác định nguồn mầm bệnh, từ nội địa hay từ bên ngoài, để có giải pháp phù hợp; phát huy vai trò, trách nhiệm của lực lượng bộ đội biên phòng, phối hợp hải quan, công an, quản lý thị trường và cơ quan thú y địa phương để ngăn chặn mầm bệnh xâm nhập từ bên ngoài. Đồng thời, tăng cường giám sát, phát hiện sớm các ổ dịch, tiêu hủy đúng quy trình, cung cấp vaccine phòng dịch sát chủng virus gây bệnh, hỗ trợ người dân tiêm phòng diện rộng.

Bộ máy tổ chức cơ quan quản lý chăn nuôi, thú y tại địa phương phải được rà soát, bảo đảm bố trí cán bộ thú y cấp xã hợp lý, phát huy vai trò cơ quan thú y vùng, đồng thời thực thi nghiêm khung pháp lý, khuyến khích mô hình chăn nuôi tập trung hiện đại và điều chỉnh truyền thông kịp thời, tránh gây hoang mang cho người chăn nuôi.

Thư trưởng Bộ Nông nghiệp và Môi trường Phùng Đức Tiến nêu những khó khăn, bất cập chủ yếu trong phòng chống dịch tả lợn Châu Phi - Ảnh: VGP/Minh Khôi

Triển khai nhiều giải pháp đồng bộ, căn cơ, khoa học

Kết luận cuộc làm việc, Phó Thủ tướng Trần Hồng Hà yêu cầu Bộ Nông nghiệp và Môi trường, Cục Chăn nuôi và Thú y rà soát toàn bộ hệ thống bộ máy tổ chức thú y từ Bộ - Cục - Chi cục vùng - cấp tỉnh - đến cấp xã, trạm thú y. Trong đó, cần xác định rõ trách nhiệm của từng cấp, nhất là trong bối cảnh nhiều địa phương đã sáp nhập đơn vị hành chính, tinh gọn bộ máy, nhiều xã phường không còn đủ nhân lực chuyên môn.

"Địa phương nào không thực hiện đúng quy định về tổ chức lực lượng thú y, không bố trí đủ nhân sự, tổ chức thì Bộ Nông nghiệp và Môi trường phải chỉ rõ, không nói chung chung", Phó Thủ tướng nói và lưu ý phân định vai trò của các chi cục thú y vùng, trung tâm/phòng thí nghiệm quốc gia, bảo đảm phối hợp thông suốt giữa cấp cơ sở và các đơn vị kỹ thuật ở Trung ương. Mỗi đơn vị phải được giao nhiệm vụ cụ thể, kèm nguồn lực, kinh phí.

Bộ Nông nghiệp và Môi trường khẩn trương rà soát toàn bộ quy định hiện hành về phòng, chống, xử lý dịch bệnh động vật và thủy sản, trong đó chú trọng quy định trách nhiệm lấy mẫu, tiêu chí đánh giá cấp độ dịch, thẩm quyền công bố dịch cho từng cấp (xã, tỉnh, Trung ương), và trình Chính phủ ban hành văn bản theo thủ tục rút gọn để điều chỉnh, bổ sung cơ chế, chính sách, chế tài phù hợp với mô hình chính quyền địa phương 2 cấp, "không để chậm trễ vì thủ tục".

Cục Chăn nuôi và Thú y cần cập nhật số liệu hàng ngày, báo cáo Chính phủ hàng tuần. Khi chỉ số theo dõi dịch tăng đột biến, phải kịp thời đề xuất công bố cấp độ dịch phù hợp, vừa tránh gây hoang mang, vừa không để chủ quan.

Ngành Chăn nuôi và Thú y chịu trách nhiệm cập nhật, xây dựng hướng dẫn mới về tiêm phòng phù hợp với thực tế các chủng virus dịch tả lợn châu Phi hiện có, kể cả khi chưa có vaccine đầy đủ; quy định rõ quy trình báo cáo, khoanh vùng, dập dịch, vệ sinh tiêu độc, tiêu hủy, hỗ trợ người dân, xác định trách nhiệm đến từng cấp xã, phường và cá nhân.

Các địa phương cần kịp thời bố trí kinh phí, nguồn lực đầy đủ và tổ chức thực hiện có hiệu quả các nội dung Kế hoạch quốc gia phòng, chống bệnh dịch tả lợn Châu Phi - Ảnh minh họa, ảnh VGP.

"Khi xuất hiện ổ dịch và loại vaccine phòng bệnh phù hợp thì việc tiêm phòng phải coi là biện pháp khẩn cấp. Nhà nước chịu trách nhiệm về kinh phí và hỗ trợ người nuôi nếu vật nuôi chết sau tiêm; có chính sách hỗ trợ tiêu hủy, vệ sinh chuồng trại, hóa chất, giống mới... để người dân hợp tác", Phó Thủ tướng nói.

Quỹ dự trữ quốc gia phải bảo đảm đủ vật tư phòng chống dịch (gồm thuốc sát trùng, hóa chất, kể cả vaccine...) trong một vài năm, phân bổ xuống cấp vùng, cấp cơ sở để sẵn sàng triển khai khi có dịch. Việc cấp phát phải nhanh chóng, không để chậm trễ. Đồng thời xem xét mở rộng danh mục dự trữ vật tư phòng chống dịch bệnh cho gia súc, gia cầm và thủy sản.

Phó Thủ tướng yêu cầu xử lý nghiêm hành vi cố tình phát tán dịch bệnh (bán, thả lợn bệnh...), coi đây là vi phạm pháp luật nghiêm trọng, bổ sung chế tài mạnh, kể cả xử lý hình sự. Bộ Nông nghiệp và Môi trường phải phối hợp Bộ Công an xây dựng các quy định liên quan.

Bên cạnh đó, Bộ Nông nghiệp và Môi trường được giao rà soát và quy định rõ trách nhiệm của cơ sở giết mổ từ khâu tiếp nhận đến khi sản phẩm ra thị trường, bảo đảm vệ sinh và an toàn dịch bệnh.

Trong tuần tới, Phó Thủ tướng yêu cầu tổ chức các đoàn công tác liên ngành (thứ y, vệ sinh an toàn thực phẩm, công an, quản lý thị trường, chính quyền địa phương...) kiểm tra một số lò mổ không đạt yêu cầu, phối hợp xử lý, kể cả đóng cửa. Đồng thời, siết chặt quy định về vận chuyển sản phẩm giết mổ, bảo đảm an toàn vệ sinh thực phẩm.

Bộ Công an, Bộ đội Biên phòng, Hải quan phối hợp kiểm soát chặt hàng hóa, thực phẩm, động vật qua biên giới, nhất là nhập khẩu trái phép, xử lý nghiêm các trường hợp đưa động vật, sản phẩm nhiễm bệnh ra tiêu thụ.

Ngay sau cuộc họp, Phó Thủ tướng đề nghị Bộ Nông nghiệp và Môi trường triển khai các nội dung chỉ đạo; rà soát hệ thống tổ chức thú y từ Trung ương tới cơ sở, ban hành ngay hướng dẫn kiện toàn; báo cáo Chính phủ trước ngày 15/9 về phương án phòng, chống dịch đối với gia súc, gia cầm, thủy sản, dựa trên mô hình ứng phó với dịch tả lợn Châu Phi.

"Đây là những nội dung trọng tâm, cấp bách. Đề nghị các đồng chí thực hiện quyết liệt, không để dịch lan rộng, bảo vệ sản xuất, đời sống nhân dân và an toàn thực phẩm", Phó Thủ tướng nhấn mạnh.

